

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

Ελένη Γεωργακοπούλου

Δήμητρα Νεφρού

Ενότητες:

- Εισαγωγή
- Ο ορισμός της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας.
- Στάδια διεξαγωγής ψηφοφορίας.
- Γιατί διεξάγονται οι ηλεκτρονικές ψηφοφορίες;
  - Ποια είναι τα συνήθη ερωτήματα;
  - Σε τι εξυπηρετούν οι ηλεκτρονικές ψηφοφορίες;
- Θετικές συνέπειες της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας.
- Αρνητικές συνέπειες της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας.
- Η διασφάλιση της μυστικότητας και μοναδικότητας της ψήφου.
- Συμπέρασμα.
- Βιβλιογραφία.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια χάρη στην ανάπτυξη του διαδικτύου έχουν γίνει ιδιαίτερα δημοφιλείς οι ηλεκτρονικές ψηφοφορίες. Διεξάγονται συνήθως σε μορφή δημοσκόπησης και αφορούν κάθε είδους θέματα. Ωστόσο μέχρι στιγμής δεν χρησιμοποιούνται σε κάτι άλλο πέρα από τις συζητήσεις. Πολλοί όμως θεωρούν ότι θα ήταν καλό να εφαρμοστούν και σε σοβαρότερα ζητήματα. Θα ήταν άραγε καλό κάτι τέτοιο ή όχι; Σε αυτό το δίλημμα θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε!

Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ

Με τον όρο ηλεκτρονική ψηφοφορία εννοούμε την ψηφοφορία μέσω ηλεκτρονικών συσκευών όπως είναι ο υπολογιστής και το κινητό τηλέφωνο. Η ηλεκτρονική ψηφοφορία, λοιπόν, μπορεί να γίνει με τους εξής τρόπους:

- με αποστολή μηνυμάτων SMS από το κινητό τηλέφωνο,
- με τη χρήση των νέων τηλεοράσεων ψηφιακής τεχνολογίας,
- μέσω ειδικών τερματικών που βασίζονται στην «έξυπνη κάρτα» (smart card),
- κυρίως όμως μέσα από το διαδίκτυο και τον προσωπικό υπολογιστή.

ΣΤΑΔΙΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ.

1. ΕΓΓΡΑΦΗ

Οι ψηφοφόροι υποβάλλουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι έχουν δικαίωμα ψήφου. Στη συνέχεια προστίθενται στους εκλογικούς καταλόγους.

2. ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ

Λίγο πριν υποβάλλουν την ψήφο τους, οι ψηφοφόροι ταυτοποιούνται.

3. ΥΠΟΒΟΛΗ ΨΗΦΟΥ

Οι ψηφοφόροι υποβάλλουν την ψήφο τους.

4. ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ ΨΗΦΟΥ

Οι ψήφοι καταμετρούνται και τέλος, ανακοινώνεται το αποτέλεσμα των εκλογών.

ΓΙΑΤΙ ΔΙΕΞΑΓΟΝΤΑΙ ΟΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΕΣ;

Η ηλεκτρονική ψηφοφορία διεξάγεται κυρίως για να προβληθεί η γνώμη του κόσμου πάνω σε ένα θέμα με κοινωνικό ή πολιτικό ή άλλο ενδιαφέρον. Αν παρατηρήσουμε την καθημερινότητα μας η ηλεκτρονική ψηφοφορία είναι γύρω μας. Παραδείγματος χάρη η τηλεόραση είναι ένα μέσω που προωθεί αυτό το φαινόμενο αφού μέσω των τηλεοπτικών εκπομπών παροτρύνει τους τηλεθεατές να εκφράσουν την συμπάθεια τους για ένα άτομο μέσω ενός τηλεφωνήματος ή ενός μηνύματος.

Ανακεφαλαιώνοντας με την ηλεκτρονική ψηφοφορία μπορούμε να υποστηρίξουμε την γνώμη μας. Βεβαία αυτό σήμερα δηλώνεται σε διάφορους τηλεοπτικούς διαγωνισμούς και σε γκάλοπ.

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΣΥΝΗΘΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ;

Τα ερωτήματα έχουν μεγάλη ποικιλία σε θέματα. Συνήθως όμως είναι γύρω από πολιτικά ή κοινωνικά θέματα. Στις περισσότερες ιστοσελίδες σήμερα συναντάμε στο κάτω μέρος ένα ερωτηματολόγιο. Μάλιστα σε πολλές από αυτές δίπλα στο ερωτηματολόγιο υπάρχουν και ποσοστά που δείχνουν ποια απάντηση προτιμήθηκε. Παρακάτω φαίνεται ένα παράδειγμα πρόσκλησης σε ηλεκτρονική ψηφοφορία από την ιστοσελίδα του ΑΣΕΠ.

Δημοσκόπηση

Αναφορικά με νέες θέσεις εργασίας ενημερώνεστε από:

- Την ιστοσελίδα του ΑΣΕΠ
- Τα ενημερωτικά δελτία του ΑΣΕΠ
- Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας
- Διαδικτυακές πηγές εκτός ΑΣΕΠ
- Άλλη πηγή

Η ψηφοφορία αυτή δεν είναι επιστημονική

ΣΕ ΤΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝ ΟΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΕΣ;

Τέτοιου είδους ψηφοφορίες είναι συνηθισμένες και γνωστές σε όλους. Ωστόσο τα αποτελέσματά τους δεν γίνονται γνωστά ούτε χρησιμοποιούνται σε περαιτέρω εφαρμογές. Δίνουν απλά μία εικόνα της κατάστασης την οποία μάλιστα δεν θα έπρεπε να λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη μας από τη στιγμή που δεν γνωρίζουμε ούτε καν αν τα άτομα που συμμετέχουν λένε την αλήθεια.

Υπήρξαν όμως και κάποιες περιπτώσεις που η ηλεκτρονική ψηφοφορία χρησιμοποιήθηκε για πιο σοβαρούς σκοπούς και με μεγαλύτερη επισημότητα.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η ηλεκτρονική ψηφοφορία έχει δοκιμασθεί στην πράξη:

1. Σε ένα τοπικό δημοψήφισμα στο Ελβετικό χωριό Ανιέρ για την έγκριση από τους ψηφοφόρους της δαπάνης ανακαίνισης του παραδοσιακού εστιατορίου του χωριού «Le Floris».
2. Σε τοπικές εκλογές στην Αγγλία όπου ένα πολυδιαφημισμένο σύνθετο σύστημα

ηλεκτρονικής ψηφοφορίας έχει ήδη εφαρμοσθεί και τα συμπεράσματα από την εφαρμογή του μελετώνται από τη Βρετανική κυβέρνηση.

3. Στις ΗΠΑ στις εκλογές του 2004 χρησιμοποιήθηκαν οι τεχνολογίες της ηλεκτρονικής ψήφου και έχουν καταγραφεί μια σειρά από προβλήματα σε διαφορετικές πολιτείες που αναλύονται από τους ειδικούς. Αυτή αποτελεί και την πιο γνωστή και σοβαρότερη εφαρμογή της ηλεκτρονικής ψήφου μέχρι σήμερα.

4. Στη χώρα μας, οι πρώτοι πειραματισμοί με την ηλεκτρονική ψηφοφορία μέχρι τώρα αφορούν απλές διαδικασίες όπως:

Ο Δήμος Αμαρουσίου διοργάνωσε ηλεκτρονικό «δημοψήφισμα» για να εκφράσουν οι δημότες τις απόψεις τους για τους Ολυμπιακούς του 2004. Το έργο χρηματοδοτήθηκε κατά 50% από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσα στα πλαίσια του προγράμματος IST (Information Society Technologies).

ΘΕΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ

Παρατηρώντας τις εξελίξεις διαπιστώνει κανείς ότι η ιδέα της ηλεκτρονικής ψήφου βρίσκει όλο και περισσότερους οπαδούς.

Οι υποστηρικτές προβάλλουν σαν θετικά στοιχεία όπως:

1. Εξοικονόμηση χρόνου.

Αρχικά με την ηλεκτρονική ψηφοφορία εξοικονομείται χρόνος. Τα μηχανήματα στις μέρες μας έχουν εξελιχθεί, έτσι έχουν αυτοματοποιηθεί και μπορούν να υπολογίσουν το αποτέλεσμα και τις ψήφους πολύ πιο γρήγορα και με μεγαλύτερη ακρίβεια. Με αυτό τον τρόπο ούτε θα αργούν τα αποτελέσματα αλλά ούτε θα κουράζονται πολύ οι άνθρωποι για να μετρήσουν τις ψήφους. Ακόμα μειώνεται η πιθανότητα αμφισβητήσεων των εκλογικών αποτελεσμάτων και ανάγκης για επανάληψη της εκλογικής διαδικασίας.

2. Εξοικονόμηση χρήματος.

Η ηλεκτρονική ψηφοφορία προσφέρει και εξοικονόμηση χρήματος. Για τις εκλογές απαιτείται να οριστεί ο τόπος διεξαγωγής τους και τα άτομα που θα επιβλέπουν την διαδικασία. Και επειδή απευθύνονται σε ένα πολύ μεγάλο κοινό το κόστος είναι μεγάλο. Επιπλέον χρειάζεται μία πολύ μεγάλη ποσότητα χαρτιού ώστε κάθε ψηφοφόρος να έχει στη διάθεσή του όλες τις πιθανές επιλογές. Αυτά όμως επιβαρύνουν κυρίως το κράτος ή τον φορέα που κάθε φορά διεξάγει τις εκλογές. Υπάρχει ωστόσο και το κόστος που επιβαρύνει τον ίδιο τον ψηφοφόρο.

Συγκεκριμένα, η μεταφορά των ψηφοφόρων στον τόπο που ψηφίζουν. Με την ηλεκτρονική ψηφοφορία οι ψηφοφόροι απαλλάσσονται από τέτοια έξοδα. Αυτό

οφείλεται στο ότι ο κόσμος δεν θα χρειάζεται να μετακινείται από τα σπίτια του για να πάει να ψηφίσει.

Στις μέρες μας αυτό θα είναι μια καλή κίνηση για την καταπολέμηση της οικονομικής κρίσης, που όλοι βιώνουμε λίγο ή πολύ.

3. Κινητοποίηση των πολιτών.

Οι νέες τεχνολογίες, λένε οι υποστηρικτές της ιδέας, βοηθούν και οδηγούν τον πολίτη να ενεργοποιείται περισσότερο, ισχυροποιώντας τους θεσμούς και τη δημοκρατική πρακτική. Έτσι, η αποχή θα μειωθεί κατά πολύ με την βοήθεια της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας. Αν εφαρμοστεί ένα τέτοιο σύστημα ψηφοφορίας θα είναι τόσο εύκολο να ψηφίσει ο κόσμος που δεν θα υπάρχει αποχή. Έτσι θα ανοίγει απλά ο καθένας τον υπολογιστή του και θα ψηφίζει αυτόν που θέλει. Δεν θα υπάρχει η σημερινή ταλαιπωρία για να βάλει τους ψηφοφόρους σε σκέψη να μην ψηφίσουν.

Επιπλέον, είναι λογικό να σκεφτεί κάποιος πως όσο πιο εύκολη είναι μία διαδικασία τόσο μεγαλύτερη συμμετοχή θα έχει. Και φυσικά είναι για τον καθένα πιο εύκολο να ψηφίζει από τον υπολογιστή του σπιτιού του παρά να τρέχει να περιμένει στην ουρά κάποιου σχολείου και μετά να πρέπει να διαλέξει ανάμεσα σε ένα σωρό χαρτιά. Είναι βέβαιο ότι πολλοί και κυρίως ο νεότερος σε ηλικία κόσμος θα έδειχνε ενεργό ενδιαφέρον.

Σήμερα μάλιστα θα βοηθούσε μία τέτοια αλλαγή μιας και όλο και περισσότεροι θεωρούν τις εκλογικές ψηφοφορίες ως κάτι που δεν τους αφορά προσωπικά. Ίσως η αλλαγή του τρόπου και η διεξαγωγή τους με ένα μέσο που είναι καθημερινά στη ζωή μας θα τους έκανε να σκεφτούν διαφορετικά.

4. Αμεσότητα.

Ακόμα ένα πλεονέκτημα είναι ότι θα υπάρχει αμεσότητα. Αυτό σημαίνει ότι θα ακούγεται περισσότερο η γνώμη του κόσμου. Θα είναι εύκολο και γρήγορο να γίνει μια ψηφοφορία. Έτσι το να οργανωθεί ένα δημοψήφισμα θα είναι τόσο απλό που δε θα κοστίζει τίποτα. Ο κόσμος θα αποφασίζει και δεν θα αντιπροσωπεύεται με ένα τρόπο που δεν θέλει και η δημοκρατία θα γίνει πιο άμεση και θα είναι πραγματική δημοκρατία.

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ

Σε όλα αυτά υπάρχει κι ένας αντίλογος. Η ηλεκτρονική ψηφοφορία δεν έχει μόνο θετικές συνέπειες που βοηθάνε στην καλύτερη λειτουργία της κοινωνίας.

Υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Οι παράγοντες είναι σημαντικοί καθώς μπορούν να βλάψουν τον θεσμό της δημοκρατίας και τα δικαιώματα των ανθρώπων.

1. Ο κίνδυνος των χάκερ.

Είναι αλήθεια ότι η ασφάλεια που μπορούν να προσφέρουν οι προγραμματιστές δεν είναι πραγματικά ασφαλής. Πάντα μπορεί να υπάρξει κάποιος χάκερ που να βρει τον τρόπο να σπάσει το πρόγραμμα. Όμως όταν το θέμα έχει να κάνει με την επιλογή του εκπροσώπου του λαού, τα πράγματα σοβαρεύουν. Έστω και μια μικρή παραλλαγή στο αποτέλεσμα καταπατά τη δημοκρατία.

2. Απουσία διαφάνειας.

Επιπλέον υπάρχει απουσία διαφάνειας στην ψηφοφορία. Κανείς δεν γνωρίζει πού βρίσκονται οι ψήφοι και ποιος είναι υπεύθυνος για την καταμέτρησή τους. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει κίνδυνος να παρέμβει κάποιος στο αποτέλεσμα.

3. Υποκλοπή πληροφοριών.

Ένας ακόμα πιθανός κίνδυνος είναι η υποκλοπή πληροφοριών από το σύστημα που χρησιμοποιείται για την ψηφοφορία. Οι ψηφοφόροι θα χρειαστεί να εισάγουν τα στοιχεία τους. Έτσι η υποκλοπή προσωπικών στοιχείων που βρίσκονται σε ηλεκτρονικό σύστημα είναι μία πιθανότητα.

4. Έλλειψη μυστικότητας της ψήφου.

Στις ψηφοφορίες είναι απαραίτητο να διασφαλίζεται η μυστικότητα της ψήφου. Αυτό σε μια ηλεκτρονική ψηφοφορία δεν είναι κάτι εύκολο. Κάθε ψηφοφόρος δικαιούται μία και μόνο ψήφο. Γι' αυτό το λόγο, πρέπει να εισάγει τα προσωπικά του στοιχεία μαζί με την ψήφο του. Έτσι αναιρείται αυτομάτως η μυστικότητά της αφού οι αρμόδιοι θα μπορούν να δουν την ψήφο που αντιστοιχεί σε κάθε όνομα. Αυτό ανοίγει το ενδεχόμενο πιέσεων προς τους ψηφοφόρους και ουσιαστικά επηρεάζει το αποτέλεσμα.

5. Δυσκολία επανακαταμέτρησης των ψήφων.

Τέλος, στις ηλεκτρονικές ψηφοφορίες υπάρχει πρόβλημα επανακαταμέτρησης των ψήφων. Όλες οι ψήφοι καταλήγουν σε ένα σύστημα οπότε αν παρουσιαστεί η ανάγκη επανακαταμέτρησης σε μία περιφέρεια, θα είναι πολύ δύσκολο να γίνει.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΜΥΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΨΗΦΟΥ

Παρ' όλα τα θετικά της στοιχεία η ηλεκτρονική ψήφος δεν εξασφαλίζει την μυστικότητα της ψήφου. Αυτό σημαίνει ότι παραγνωρίζει βασικές αρχές του συνταγματικού βίου και υπονομεύει την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας. Δυστυχώς, με την υπάρχουσα υποδομή της πληροφοριακής τεχνολογίας δεν είμαστε σε θέση να διασφαλίσουμε τις προϋποθέσεις ασφαλείας. Κανείς δεν μπορεί να εγγυηθεί ότι σε μια τέτοια ψηφοφορία θα αντιστοιχεί στον καθένα μία μοναδική και μάλιστα μυστική ψήφος.

Ακόμα η απλότητα της διαδικασίας θα μπορούσε να αποβεί σε βάρος του κοινωνικού συνόλου, καθώς ψηφιοποιείται μία διαδικασία που αποτελεί τον κορυφαίο θεσμό της δημοκρατίας. Ταυτόχρονα υποβιβάζεται η άσκηση ενός θεμελιώδους πολιτικού δικαιώματος στο επίπεδο των καθημερινών ηλεκτρονικών συναλλαγών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Από όλα τα παραπάνω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η ηλεκτρονική ψηφοφορία είναι κατ' αρχήν μία καλή σκέψη που ανοίγει ένα καινούριο δρόμο. Βρισκόμαστε όμως ακόμα στην αρχή αυτού του δρόμου και πρέπει να γίνουν μεγάλες προσπάθειες προκειμένου να οδηγηθούμε σε μία διαδικασία εξασφαλισμένη από όλες τις απόψεις.

Αυτό σημαίνει ότι σήμερα δεν έχουμε την κατάλληλη βάση για να οργανώσουμε ηλεκτρονική ψηφοφορία για σοβαρά θέματα τουλάχιστον, όπως είναι οι εκλογές. Μπορούμε όμως να χρησιμοποιήσουμε αυτή τη μέθοδο σε άλλα θέματα που είναι απλά για την καλύτερη ενημέρωση του κόσμου και που δεν θέτουν κανέναν άνθρωπο αλλά και θεσμό σε κίνδυνο.

Πρέπει να εξελιχτεί περισσότερο αυτός ο τομέας για να σιγουρευτούμε ότι η ψήφος μας έχει ακόμα την αξία της. Έτσι δεν μπορούμε να ταχθούμε κατά της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας. Πρέπει όμως να υπάρξουν προσπάθειες αποφυγής από ένα ανασφαλές σύστημα ψηφοφορίας αλλά και περισσότερες προσπάθειες για την διασφάλιση και την ανάπτυξη του συστήματος.

Οφείλουμε να πούμε λοιπόν ότι από τη στιγμή που υπάρχει η πρόθεση, θα βρεθεί και ο τρόπος να ξεπεραστούν τα εμπόδια ώστε η ηλεκτρονική ψηφοφορία να εφαρμόζεται στην πράξη χωρίς κανέναν κίνδυνο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<http://policritos.blogspot.com/2006/07/e-vote.html>

εικόνες: www.google.com

